

RITA
Respekt Integritet
Transparens Ansvarlighed

Etiske principper for evaluering

Udviklet af DES etik-arbejdsgruppe

Formål og baggrund

Principperne har til formål at

- Understøtte **evalueringers etiske rolle at bidrage aktivt til positiv forandring** for samfundet og evalueringers målgrupper, fremfor blot at have fokus på at undgå eller håndtere evalueringers utilsigtede negative konsekvenser. * Det indebærer, at evaluering udføres i samfundets tjeneste, for det fælles bedste. Herunder ved at evaluering kan bidrage til løsning af samfundets komplekse og vilde problemer.
- **Styrke evaluators fagprofessionelle rolle, handlerum og etiske kompas i deres daglige evalueringspraksis.** Det indebærer en øget etisk bevidsthed hos evaluators, når de står over for at skulle handle i de paradokser og etiske dilemmaer, som opstår i det komplekse krydspres mellem forskellige interessenters interesser, værdier og videnssyn.
- **Understøtte evaluators i at være refleksive praktikere** ved at bruge principperne i refleksion om egen evalueringspraksis. Det sker særligt gennem kollegial refleksion, men også gennem den enkeltes selvrefleksion. En sidegevinst ved at arbejde med etisk refleksion er et større fokus på evaluators oplevelse af integritet, mening og trivsel i arbejdet.

Udgangspunkter

- Principperne er udviklet til at kunne fungere som fælles vejledende evalueringsetiske/ fagetiske principper for et bredt felt af evalueringstilgange og domæner. De kan derfor tilpasses og oversættes til forskellige kontekster og organisationer.
- Principperne er formuleret ud fra en primært systemisk tilgang til evaluering for at kunne favne kompleksiteten i såvel de samfundsområder, som er genstand for evaluering, som et evalueringsfelt, der rummer flere evalueringstraditioner.

*Kilde: Nicoletta Stame (2022). Ethics and professionalization: from "doing no harm" to "tackling bad" to "doing good"

Målgruppe og anvendelse

Konsulenter der får evaluering som en opgave – uden at have evalueringsekspertise

- Anvendes som guidelines i valg af fx tilgange, samarbejde, beslutninger
- Refleksionsredskab – individuelt eller kollektivt i teams og projektgrupper

Konsulenter der har evalueringsviden og – ekspertise som primær opgave

- Huskeseddel og etisk opmærksomhed
- Teoretiske drøftelser af evalueringspraksisser og tilgange
- Formidling af anbefalinger

Organisatorisk anvendelse

- Udvælge enkelt-elementer som understøttende for beslutninger fx i projekter, opgaver, tilgange mv.
- Understøttende fx for beslutningsoplæg om valg af tilgange, anvendelse mv i evaluering
- Kvalificere beslutningstageres grundlag for at træffe etisk funderede og gennemsigtige beslutninger

Kompetenceudvikling

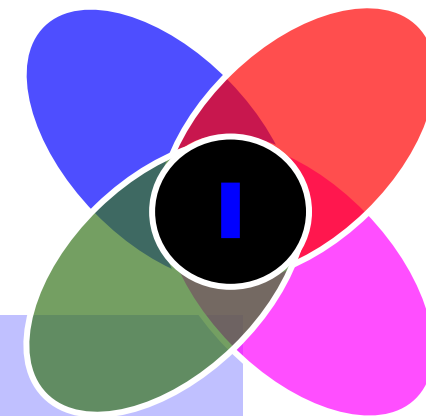
- På workshops om evalueringspraksis og anvendelse
- I uddannelses- og kursussammenhæng
- Som læsning og inspiration

Udvis **RESPEKT** for mennesker

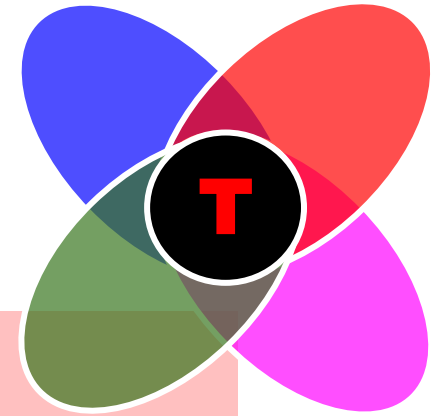
- **Tilstræb ligeværdig repræsentation ved at inkludere alle interessenter i evalueringen.** Vær særligt opmærksom på forhold med betydning for inklusion af ikke-magtfulde interessenter/marginaliserede grupper. Det kan fx være forhold med kobling til køn, kønsidentitet, seksuel orientering, etnicitet, funktionsnedsættelse, religion og socioøkonomisk baggrund.
- **Priorité ressourcer til dataindsamling, så de vigtigste interessenter bidrager med hensyn til deres forudsætninger** og den gensidige værdi af deres deltagelse i evalueringen.
- **Vær bevidst om forskellige interessenters, inkl. egne, forforståelser og perspektiver** ud fra deres magt- og værdimæssige positioner, som kan påvirke partiskheden i evalueringen.
- **Styrk borgernes deltagelse i evalueringen** ved at tage hensyn til at opreholde anonymitet, informeret samtykke og fortrolighed, samt bidrage til muligheder for at forbedre deres situation.

Oprethold professionel INTEGRITET

- **Brug tilstrækkelig evalueringskompetence** i forhold til opgaven.
Det indebærer som minimum en grundlæggende kompetence i at arbejde systematisk og systemisk med flere forskellige anerkendte evalueringsmetoder.
- **Tilpas evalueringen til konteksten** ved at løbende respondere på forandringer i forudsætningerne for evalueringen.
- **Vis de mulige både positive og negative konsekvenser** som valg og fravalg af perspektiver i afgrænsningen af evalueringen har for evalueringens resultater.
- **Vær nysgerrig og reflektér med flere vidensformer, perspektiver og idéer** i evalueringen for at undersøge mulige innovative løsninger på komplekse problemstillinger.

Tilstræb **TRANSPARENS** i processen

- **Vær gennemsigtig i valg af evalueringsdesign.**
Det inkluderer argumenter for valg og fravalg i hele evalueringsprocessen i forhold til evalueringens formål, problemformulering og kontekst, fx hvilke data undersøgelsen bygger på, hvordan de bruges og hvordan analysen udføres.
- **Kommuniker evalueringens proces og resultater**, så evalueringen bliver brugt, ud fra overvejelser om, hvad der skal kommunikeres med hvem, hvordan, hvor og hvornår.
- **Italesæt og anerkend forskellige interessenters, inkl egne, værdimæssige udgangspunkter.**

Udøv ANSVARLIGHED

- **Afklar meningen med evalueringen** med hensyn til evalueringens formål, efterspørgsel og rammer, samt dens bidrag til samfundets bæredygtighed – socialt, økonomisk og økologisk.
- **Del viden om uetiske forhold**, som evalueringen synliggør, med de aktører, der har mandat og ansvar for at handle på det. Det kan fx være viden om diskrimination, overgreb eller korruption.
- **Afklar evaluators mandat og handlerum i fordeling af ansvaret for evalueringen** i samarbejde mellem evaluator, opdragsgiver og interessenter.

